Ч. 43 (14.291). Львів, середа 26. лютого 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504·060. 143.322.
Адреса для телеграм „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 доляр, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Велика промова канц. Гітлера.

16-ті роковини націонал-соціялістичної партії.

БЕРЛІН, 25. 2. ПАТ. В 16-ті роковини заснування націонал-соціялістичної партії зїхалося до Мюнхену дві тисячі старих членів партії і представники війська. На це свято приїхав теж канц. Гітлер і виголосив півтарагодинну промову з підсумками здобутків націонал-соціялістичного уряду за останні три роки від перебрання влади. Згадуючи про безнастанну виховну працю, в яку втягнено німецький нарід, канцлер підкреслив, що найважнішим її вислідом є повне зрозуміння, з яким німецький нарід ставиться до всіх найважніших актуальних рішень, непорушне довіря і постійна згода, яка панує між проводом і нацією. Опісля канцлер звернув увагу на велитенський процес добору, що відбувається в рядах націонал-соціялістичного руху, який втягає всі вартісні сили і дає їм змогу дальшого розвитку. Зате всі несуспільні і протинаціональні елементи розкладу стрінуться у майбутньому, подібно як і дотепер, зі залізною безоглядністю. Канцлер згадав теж про майбутність, під яку кладуть тепер широкі, незломні і з кожним роком міцніші основи. Вкінці згадав найстарших товаришів, які з ним спрямували націонал-соціялістичний рух на правильний шлях і допомогли йому здобути німецький нарід. Присутні приняли промову канц. Гітлера невмовкаючими оплесками.

Ревеляційні вістки про діяльність комуністичного інтернаціоналу у Франції.

ПАРИЖ, ПАТ. „Амі ді Пепль" оголосив ревеляційні вістки про діяльність комуністичного інтернаціоналу у Франції, передруковуючи виїмки з тайного обіжника, який комінтерн вислав до французької комуністичної партії. Обіжник доручає зміцнити комуністичну працю у французькому війську, основуючи тайні організації в армії і фльоті. Слід стежити за старшинами та урядовцями поліції, переводити точну контролю префектів і урядовців міністерства внутрішніх справ. З уваги на ролю, яку відгравати муть у майбутній революційній боротьбі залізничники, поштові та портові робітники, спеціяльний комітет повинен розтягнути над ними спеціяльну опіку. До робітників, які ставляться вороже, слід пристосувати т. зв. „нелеґальні санкції". Слід вжити всіх засобів, щоб примістити якнайбільше число аґентів між членами правих ліг, яких головним завданням викликувати акти, які компромітують лігу. Обіжник домагається негайного зладження чорних описків міст, дільниць та округ. У списках мають поміщувати прізвища осіб, ворожих комуністичному рухові.

Консолідація національного фронту у Франції.

Протест проти французько-большевицького пакту.

ПАРИЖ, 25. 2. ПАТ. Організація „солідарности французів" зорґанізувала вчора вечором приватні сходини, в яких взяли участь члени „народнього фронту" та „Аксіон Франсез". Сходини зорганізовано під гаслом: „Усі проти французько-большевицького пакту". Сходини відкрив Жан Ренод протестуючи проти закидів провокації до вбивства і проти погроз розвязання організації „солідарности французів", якої він є головою. З черги пос. Тетінжер, предсідник „народнього фронту" протестував проти розвязання патріотичних ліг та „Аксіон Франсез". Підкреслив, що праві організації повинні створити спільний національний фронт, щоб не допустити до їх розвязання.

Абісинські відділи знищили італійцям маґазини з муніцією.

ВАРШАВА, ПАТ. Положення на фронтах Абісинії дня 24. лютого ц. р. таке: На основі вісток італійського комунікату на північнім фронті спокійно. Зате абісинські джерела повідомляють, що рас Імру, ґубернатор Годжаму, комендант абісинської армії у провінції Скіре, вислав два відділи у запілля італійської армії ще минулої пятниці. Рас Імру запевняє, що оба відділи виконали своє завдання і знищили 15 складів з муніцією, 30 танків і кілька вантажних самоходів. Італійські війська мали 412 убитих, втрати абісинців невеликі.

Авас повідомляє, що на один з італійських відділів напало військо раса Імру підчас богослуження. Італійці були безборонні і не могли боронитись. Абісинські кола підкреслюють, що абісинці вшанували священника, який відправляв богослуження, зате всі італійські вояки згинули. Міродатні кола в Римі заперечують ці вістки.

ҐЕН. ГРАЦІЯНІ ПІДГОТОВЛЯЄ НОВИЙ НАСТУП?

На полудневім фронті нові абісинські відділи під командою деджаяза Ґебре Маріян нападають на армію ґен. Граціянія, щоб спаралізувати його наступ. Тому ґен. Граціяні задумує приспішити наступ італійських військ на полудневім фронті і перешкодити абісинцям розміститись у просмиках гір над рікою Вебі-Шебелі.

Арештування шефа московського шпигунського бюра.

Французький щоденник „Ле Жур" оголосив ревеляційні вістки щодо ролі арештованого у Штрасбурґу комуністичного аґента Еберляйна. І так ґенеральний консуль одної держави, заприязненої з СССР, передав французькому судові документи, з яких виходить, що Еберляйн є дуже небезпечним аґентом комінтерну та що Еберляйн був шефом московського шпигунського бюра. „Ле Жур" пише, що Еберляйн зорґанізував комуністичну пропаганду у Франції і передав грошеві засоби. У вересні 1934. р. Еберляйн дістав 5 міліонів франків від одного з цюріхських банків.

Югославія не визнає СССР.

Заходи прем. Годжі, щоб Югославія визнала СССР, не мали успіху. Прем. Стоядінович і реґент кн. Павло заявили прем. Годжі, що Югославії не залежить на навязанні з СССР дипломатичних і господарських зносин. Зате Югославія залишила Чехословаччині та Румунії у цій справі вільну руку.

НАСТУП І НАША ОБОРОНА.

Чи маємо платити добровільний національний податок?

Коли польсько-український компроміс зазначився з українського боку різними важливими політичними актами і це мало велике значіння для польської внутрішньої і закордонної політики, то з польського боку поза фразеольоґією частини польської преси і поза гарними словами признання деяких чільніших поляків — досі не бачимо жадних діл для нормалізації польсько-українських взаємин. Що більше — серед польського громадянства йде справжня протиукраїнська мобілізація, ба, починається навіть отверта підїздова протиукраїнська війна.

Не говоримо про ендеків та про їх україножерну пресу — до цього ми звикли. На тому самому непримиримому протиукраїнському становищі стоїть і „зсанована" преса, як напр. краківський „Курієрок", львівські „Нове Часи", комбатантська „Редута" і ціла низка інших періодиків. Як довідуємось із тої преси — по повітах відбуваються вже наради представників усіх польських чинників, і то нерідко під проводом самих старостів та з участю представників вшехпольської партії, з метою повести спільну зорганізовану акцію під гаслом зміцнювати й поширювати польський стан посідання — знову нашим коштом. Отже — заповіджена 4. січня 1936 р. у львівському радіо візитаторкою Л. Ш. О. п. Яворською мобілізація всіх польських сил на полудневo-східньому фронті під командою „Товариства Школи Людової" (T.S.L.) переходить у діло.

А що ми можемо на це відповісти?

Геройською обороною українського шкільництва, особливож у масових шкільних плебісцитах в 1925 і 1932 рр., зазначив наш нарід своє непохитне домагання: української школи з українським учителем, бо розуміє значіння рідного виховання для своїх дітей і ніколи не відступить від цього домагання. Та поки дібємося належних нам національних шкіл, мусимо вже тепер переводити всякі інші засоби національного виховання. Одночасно з боротьбою за зміну устрою шкільництва мусимо необхідно заглядати і вести працю у всіх ділянках виховання української дітвори й молоді в передшкільному, шкільному й пошкільному віці. Рідна Школа має вже дуже поважні осяги під цим оглядом, удержуючи сотні виховних установ, як: дитячих садків, захоронок, бурс, народніх, середніх і фахових шкіл, збірних лекцій та організацій доросту Р. Ш.

Важко Рідній Школі вести всі ті виховні установи передовсім з огляду на збільшені шкільно-адміністраційні вимоги і трудноші в порівнанні до попередніх літ. Пригадаємо, що нові шкільні закони й міністеріяльні розпорядки вимагають, щоб був готовий шкільний будинок, з усіми бічними убікаціями, щоб школа

мала всю обстанову: шкільне приладдя, кабінети і бібліотеки, щоб управитель і вчителі крім повних кваліфікацій мали свідоцтва льояльности й моральности, щоб матеріяльне удержання шкіл було забезпечене капіталами, інтабуляцією на нерухомостях, чи деклярацїями осіб, яких деклярації признає шкільна влада за задовільні. (Всіх тих вимог до державних шкіл не ставлять. Тому багато державних шкіл міститься в невідповідних, негігієнічних та просто шкідливих для здоровля будинках).

Одначе всі ті труднощі й перепони, що посередньо чи безпосередньо вдаряють у наше приватне шкільництво, виховання і навчання — не сміють захитати його основами. Ми мусимо найти потрібні засоби на утримання всіх наших приватних шкіл і виховних установ. Мало того: ми мусимо їх розбудувати і густою сіткою покрити всі західно-українські землі в Польщі та матеріяльно їх забезпечити.

Чи можливо це виконати? — Очевидно можливо, треба тільки перевести мобілізацію всіх наших сил! Рідна Школа виховує дітвору й молодь для цілого українського народу і для всіх його організацій, кооператив і підприємств, — отже всі вони мусять подбати про матеріяльну забезпеку Рідної Школи відповідно до своєї спроможности. Хто хотів би переконатися про те, як наші фінансові й економічні установи, кооперативи та інші товариства і підприємства сповняли свої обовязки супроти Рідної Школи, як сповняли їх поодинокі повіти, наші звичечені та наша еміграція в Европі і за океаном, — нехай перегляне звідомлення з діяльности Рідної Школи за 1934—1935 адм. рік. Там переконається, оскільки яка центральна фінансова чи економічна установа зложила на Рідну Школу, як ставилися до Рідної Школи наші підприємства, ну і — не найде чимало таких установ і підприємств, які по своїй матеріяльній спроможности повинні стояти на перших місцях...

А чейже існує загальна всенародня ухвала представників усіх культурних, економічних і політичних централь з 3. червня 1920 р., щоб усі українці і всі українські установи та підприємства давали від своїх брутто доходів 1% на Рідну Школу. На жаль, тільки розмірно невеличка частина нашого громадянства (переважно приватне службовництво, деякі учителі, деякі священики, деякі урядовці) сповняла в цілости свій обовязок. Інші давали багато меншій відсоток або задоволялися якимсь невеличким датком один раз або двічі до року.

Числячися з теперішніми обставинами, Заг. Зїзд Р. Ш. з 25. грудня 1935 р. полишив для приватних осіб 1%, а для фінансових та економічних установ і підприємств знизив на $\frac{1}{4}$% від усіх брутто прибутків. Такий відсоток не обтяжить занадто ніякої нашої установи чи підприємства, а Рідній Школі дасть матеріяльну основу для істнування й розбудови. Якщо завважимо, що філія „Союзу Українських Купців і Промисловців“ у Косові самочинно ухвалила, щоб її члени від 1. січня 1936 р. вплачували кожного місяця Рідній Школі $\frac{1}{4}$% від своїх оборотів, „бо Рідна Школа виховує цвіт нашого народу, нашу молодь“ (див. журн. „Торговля і Промисл“, ч. 23. з 1935 р. стор. 12), то можна надіятися, що ніяка наша кооператива чи установа, ніяке підприємство, не відмовиться від того найважнішого національного та громадянського обовязку.

На Великій Україні всі економічні організації, в першій мірі кооперативи (напр. „Дніпросоюз“ та „Споживсоюз“), піклувалися школами, постачаючи їм шкільних книжок і приладдя та оплачуючи вчителів. І коли за денікінської влади українське шкільництво не впало, але значно зросло, — то це заслуга українських економічних і фінансових установ, у першій мірі українських кооператив.

Слід памятати усім, що установи, які трактують загально-національні справи з вузько-матеріялістичного становища, не є в нашому національному та громадянському житті суспільно корисними одиницями.

І. Г.

Берем від них, даймож їм щось...

Нема в мене на гадці тих, що в Америці мають свояків і від них зрідка-годи дістають несподівані підмоги. Це їх родинні справи й ми вирушувати їх у вдячності не покликані. Але святим обовязком кожного, хто почувається членом великої нашої української нації, тої спільної нашої сімї, памятати, що й вона має свою велику рідню за океаном, рідню, яка завдно щиро й неабияк спомагає всякі наші установи, вважаючи їх, як і ми, своїми. Хіба ж за те вже не належиться від нас ніяка вдяка? Якщо ніхто цього не заперечить, так користаймож із кожної нагоди, яка позволяє нам нашу вдяку виявити. У великій мірі використала недавно таку нагоду м. Северина ЧСВВ, даючи нашим американським родинцям спромогу запізнатися з нашим народнім мистецтвом. Збудила в них своїми виставами й відчитами не тільки сильніші почування звязків з рідним краєм, але й більшу національну гордість між тими чужинцями, для яких високий ступінь культури України в обсягу мистецтва був досі чимось зовсім незнаним. Стверджено це в численних звітах американських часописів про згадані вистави й відчити. Стверджує це й несподіване зацікавлення нашим народнім мистецтвом не лиш у своїх, але й у чужинців. Вкінці стверджує це найкраще благородна ініціятива еп. Богачевського в справі створення в Америці Українського Музею народнього мистецтва. Заслуга м. Северини ЧСВВ тут велика. Але тут черга вже й на нас. Нас уже кличуть, не будьмо глухі!

Перед кількома днями мав я в руках лист, писаний з Америки до м. Северини ЧСВВ. Він може бути найкращою ілюстрацією не лиш успіхів, здобутих там виставами українського нар. мистецтва, але й тих мрій, яких реалізація переловсім від нас буде залежна.

Дякуючи за пересилку народнього одягу, захоплена ним особа пише:

„Такий гарний одяг! Колиб я могла показати Вам, яке велике діло з ним робиться. Багато наших людей дивується, коли його бачать; вони не знали, що ми маємо таке багате мистецтво. Дехто думає, що всюди вбираються так само, як в їхніх селах. Значить: не лиш чужинців треба вчити про наше мистецтво, але й наших людей. Думаю, що найкраще буде почати це з молодими людьми, тутешніми уроженцями. Молодь дуже цікавиться народнім мистецтвом, бож це найлекший спосіб показати чужинцям, що Україна має. Надруковані в нашій „Свободі“ два листи Ваших дівчат про Ваші львівські відчити на тему народнього мистецтва зробили тут велике вражіння. Будучність наша в руках нашої молоді“.

Дальше з листу подаю у скороченні:

„Ваш відчит у Ню Йорку, хоч короткий, був для мене цікавий. Мені пригадалося, що я чула про індіян в Америці, особливо про одну групу, що зветься „навагос“. Вони мають світову славу завдяки своїм килимам, що їх роблять ціле життя. В такий килим вони вкладають у красках і мотивах усі свої мрії, думки й переживання, а коли кінчать, то в одному кутику килиму витатовують взірець, який з цілістю килиму не має ніякого звязку. Це роблять тому, щоб їх дух (soul) мав куди втікати з килиму, бож вложили його туди без решти. Так і після Вашого відчиту я почала пізнавати, що наша вишивка не є лиш краса для ока, але що вона має і своє значіння. Дивлячись на вишиваний рукав сорочки, яку Ви мені передали, думаю, які то могли бути думки в дівчини чи в жінки, що його вишивала.

„А тепер хотілаб поділитися з Вами моїми гадками на тему того, що дуже потрібне під цю хвилину. Тут на виставі ми бачили мапу Польщі, на якій у кожному повіті були намальовані малі фігурки в народніх одягах. Чи не можна зробити такоїж мапи України? Можнаб дати по дві фігурки (мужчини й жінки) у кожному повіті, фігурки гуцулів, бойків, лемків, подолян та ін. Може зайнялась би тим „Нова Хата“? Дуже нам це придалось би. Ми й заплатилиб.

„Також добре булоб, колиб зроблено ляльки вбрані в різні народні одяги. Їх можнаб виставляти й уживати за моделі. В часі Вашої вистави в Ню Йорку американцям дуже припав до вподоби той довгий, білий плащ (сокальський строй від п. Мельничука), що був завішений на фігурі; вони його й відрисували. А тепер бачу вже між модними весняними плащами дуже подібні до Вашого. Та заки дочекаюсь бажаних ляльок, збираю українські почтові картки з малюнками. Маю їх уже більшу колекцію, а все ще за мало. Вони теж дуже надаються до поучення чужинців про Україну. Найкращі для мене почтівки Кульчицької, бо вона малює народні одяги, сцени з народнього життя, типи. Таксамо цінні й потрібні для нас книжки, в яких би можна знайти більше про наше „Folk Arts“, про наші звичаї й обичаї, звязані з більшими святами, весіллями, гаїлками, обжинками, вечерницями, танцями й музикою.

„Знаю, що це великий труд. Але, колиб я мала той матеріял, я моглаб зробити велике діло для України. Вже кілька літ працюю, щоб познайомитися з американцями, які цікавляться такими справами, роблять вистави у школах, видають книжки про всіляке мистецтво і т. ін. (в англійській мові). Отож і бачу, що ще за мало в мене для них матеріялу. З друкованого найцінніша в мене „Нова Хата“. Число ІІ з грудня 1935. р. просто знамените. Описи кераміки і деревляних річей дуже цікаві. Помисли для моди дають нам взірці першорядні. В нас дівчата не можуть ниминалюбуватися. Все в „Новій Хаті“ незвичайно гарне. Коби то в Америці таке видавати!“

Так пише не безтурботна богачка, не якась американська мільйонерка. Так пише урядничка Українського Банку в Джерзи Сіті, п-і Марія Боднар, яка поза своїми службовими заняттями жертвує ще багато вільного часу в школі і в інших установах, та ледви годинку-дві вечорами може присвятити справам, про які пише і тільки може подумати: „Колиб я могла поїхати сама до краю й зібрати все те, що мені потрібне!“ Мав бия голос її, спрямований до нас, бути голосом у пустині? А таких голосів моглиб дослухатись ми більше, колиб уважніше прислухалися. І ми повинні чути їх, чути бодай так, як в Америці наші родимці чують наші голоси й відзиваються на них. Черга на нас, черга передовсім на прихильників тих наших установ, які вже не раз мали поміч ізза океану.

Д-р Василь Щурат.

З польської преси.

До кого має належати земля у Східній Галичині.

Під таким наголовком помістив „Львовскі Дзєннік Народови“ з 24. ІІ. статтю, в якій очевидно твердить, що тільки до поляків мусить належати земля у Сх. Галичині. Одинокий аргумент цієї тези — це велике підземно-мінеральне багатство цієї галицько-української землі. Тут автор згадує про нові нафтові терени у ліському повіті, про багаті злежа залізної руди у Самбірщині, про манґан у східних Карпатах, що його недавно відкрили, а далі про старі вже відомі копальняні багатства нашої землі.

Факт українського перенаселення на цих землях не грає ніякої ролі в очах загорілого ендека; він згадує про перенаселення у краківськім та келецькім воєвідстві. Але яким чином цей факт має бути оправданням польської кольонізаційної акції на перелюднених українських теренах — цього ніхто не зрозуміє. Чейже право на землю в Галичині має лише той елемент, що цілими віками працював на цій землі, зросив її своїм потом і кровю. Автор зрештою і сам у глибині душі чує всю неморальність і безправність кольонізації зайшлим елементом і тому зі запалом твердить: „Треба раз на завжди скінчити з легендою, що Східня Галичина була тереном якоїсь масової польської кольонізації зі заходу в повоєнних роках“. Не спостерігає автор, що це його побожне твердження суперечить життєвій дійсности і основній його думці про те, що земля у Галичині мусить перейти лише в руки поляків.

Очевидно, не був би автор правовірним новочасним ендеком, якби не згадав у своїй статті і про... жидів. Він твердить, що близько 1/3 панських дворів належить до жидів і що жидівство у цілому світі збирає тепер гроші на дві цілі: на еміграцію жидів з Німеччини і на підтримку їх у Польщі.

„Демаґоґія“ українців.

Станислав Красіцький на сторінках санаційно-ендецького „Дзєнніка Польского“ з 23. ІІ продовжує полеміку з консервативним „Часом“, доказуючи слушність своєї подвійної теми, що земля при парцеляції польських маєтків у Східній Галичині повинна переходити тільки до рук поляків, та що ніякої кривди українці досі в Польщі не зазнали. Першу свою думку автор мотивує дуже коротко, покликуючись лише на польську державну рацію. Зате ширше розписується про другу тезу, яку обмежує до ділянки шкільництва. Згадавши, що „Час“ подає число істнуючих українських шкіл на 470 з 3.000 передвоєнних, Красіцький пише дослівно: „Не дивуюсь вже українським публіцистам і політикам, що силкуються шкільний відтинок використовувати для своєї демаґоґічної політичної боротьби і хотять цими цифрами виказати нищення українства Польщею. Що у цій боротьбі вони послуговуються фальшивою статистикою, це річ зрозуміла, для того саме ми цього роду способи називаємо демаґоґічними“. Ще яскравішою демаґоґією є в очах автора „перекидування відповідальности вини за зменшення шкіл з українською мовою

пічатання на урядові чинники і польське громадянство", бо — вірте, не вірте — це сталося, на думку автора, виключно з волі самих українців! Адже „утраквістичний тип школи цілковито задовольняє потреби й амбіції українського громадянства".

Як можна полемізувати з такою наївністю та засліпленістю!?

Осторога для Франції.

Італійський часопис „Стампа" оголосив статтю пера Альфреда Сіньореттія на тему ратифікації договору з СССР у французькім парляменті. В тому, що ратифікацію Париж раз-у-раз відсуває на пізніше, бачить Сіньоретті доказ, що французи розуміють небезпеки і несподіванки, що їх може потягти для Франції за собою цей договір. Французи знають, що Німеччина признала букву і духа договору суперечними з Льокарном. Щодо цього нема сьогодні двох думок.

Французько-совітський договір — пише Сіньоретті — може вирішити дальшу долю Льокарна, що є одиноким засобом дипльоматії з повоєнних часів та причинився до стабілізації европейського порядку, який устійнено версайським договором. Але французько-совітський договір, не одинока затія, що підноситься тепер проти льокарненського договору. Друга затія, це змобілізування Англією союзу держав, зверненого проти одного з тих, що дають запоруку договору Льокарно. Протиіталійська політика Англії довела справу льокарненського договору до протиріччя. Бож не можна домагатися співпраці від держави, якій одночасно закидають петлю санкцій. Всяка співпраця і почин — примір дає морська конференція — неможлива при одночасному треванні санкцій.

В обороні Льокарна повинна би якнайенергічніше виступити передовсім Франція, але Ке д'Орсей задивлена в примару англійських запорук, далася загнати в сліпий санкційний кут і тепер зовсім, здається захоплена большевицькими міражами. Та — заключає Сіньоретті — не можна запевнити собі миру в Европі, відсуваючи набік Італію й думаючи, що можна окружити Німеччину менше, або більше успішними союзами.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

СПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ ДРІБНИХ ВЛАСНИКІВ НАФТОВИХ ТЕРЕНІВ.

Алярми про новověдкриті нафтові терени на нашій національній території зелектризували наше громадянство, як також (навіть скорше) масу чужих спекулянтів і рухливих підприємців. На щастя зацікавились нафтовою справою також наші центральні установи. Як довідуємось — зорганізували вони вже інформаційні поїздки, які напевно не залишаться без сліду для цеї преважної справи з непередбаченими ще сьогодні можливостями. Велике значіння має теж те, що Нафтова Секція при Українському Технічному Т-ві занялась пильно організаційним оформленням самопомочі дрібних власників справжніх чи покищо здогадних нафтових теренів для збереження їх інтересів (гл. комунікат). Плян організації, що буде вже швидко зреалізований, повинен спинити посідачів землі у згаданих районах від яких би то не було контрактів, бо всі вони йдуть у розріз з їхнім інтересом.

ЯРМАРОК-ВИСТАВА ВИРОБІВ УКРАЇНСЬКОГО ПРОМИСЛУ У ЛЬВОВІ.

Студентська к-ва „Торговельник" уладжує в першій половині березня (4—14) у просторих салях Народнього Дому (ІІІ. поверх, б. гімназія) у Львові „Ярмарок українських промислових виробів". У комунікаті, що його видали ініціятори, звернули увагу на мистецьке оформлення кіосків. Як довідуємось — ця перша господарська імпреза нашої торговельної студентської молоді заповідається зовсім добре.

Польська хроніка.

НЕ БУДЕ ЕКСПЕРИМЕНТІВ З КРАЄВОЮ ВАЛЮТОЮ. — „БАНК ПОЛЬСЬКИЙ" ЗМІНИВ СТАТУТ.

20. ц. м. відбулось загальне зібрання акціонарів „Банку Польського", якого президентом є тепер б. мін. Адам Коц. Він виголосив промову, порушивши також справу стійности польського золотого, підкреслюючи, що Банк Польський не піде на ніякі експерименти. „Будемо протиставитись із цілою силою всяким теоріям, які твердять, що можна з нічого створити нові вартости". До цієї теми повернувся обширніше през. Коц у дискусії, відповідаючи одному з малих акціонарів. Він заявив, що є **безоглядним противником механічних засобів оборони валюти і що Банк Польський** — не вважаючи на всі спроби закордону оживити господарське життя девалюацією, тощо, — **не дозволить нарушити стійности польської валюти.**

З промови през. Коца варто згадати ще ось такі моменти: бажання відбудови кредиту, кредитова підтримка тільки здорових, активних і рентовних госп. одиниць, близька співпраця з усіми кредитовими установами, скріплення ринку капіталів, відбудова довіря, створення атмосфери спокою, тощо. Зі змін статуту Б. П. найважніші: редукція акційного капіталу зі 150 на 100 мил. і підвишка допускальної межі удітів банку в підприємствах з 25 на 28 міл. (з уваги на приступлення до спілки „Елеватори Збіжеві в Польщі").

З ЯКИХ ФОНДІВ ПОВЕДУТЬ ІНВЕСТИЦІЙНУ АКЦІЮ?

В господарській офензиві, яку польський уряд рішив почати, першорядне значіння має плян публичних інвестицій. У цьому стоїть гостро питання, де візьме уряд фінансові засоби, щоб повести широку акцію інвестицій. Відомо, що публичні роботи Італії чи Німеччини виснажили були до краю також приватний ринок капіталів. Повторити це в Польщі рівнялося би не покращенню, а погіршенню ситуації. Грошевий приватний ринок потрібний приватному господарству, який — згідно з бажанням уряду — має виказати тепер максімум підприємчивости. Тому публичні інтересенти мусять із нього уступити. Вони і так досі його сильно вичерпували. Отож інвестиційна акція не буде — як заповідають — користати з ринку капіталів. Потрібні фонди добудуть з ось таких джерел: решта інвест. позички, частинні вплати Фонду Праці, будівляний кредит Банку Госп. Кр., т. зв. „золота амортиз. рента", ульокована в Сусп. Обезпечальні і Заг. Зведенні Вз. Обезпечень, кредити затягнені залізницею і почтою та врешті кредити промислу при доставах.

ПЕРЕД ВЕЛИКОЮ ГОСПОДАРСЬКОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ У ВАРШАВІ.

Як ми вже коротко сповістили — кінець лютого і початок березня проходитиме в Польщі під знаком великої господарської наради, до якої почин дав віцепремієр Квятковський. На конференції будуть усі господарські ресорти уряду, всі важніші економічні організації цілої Польщі включно з банковістю, а крім того зявляться визначні знавці господарського життя запрошені персонально (разом усіх около 200 осіб). На нараді обмірковані будуть ось такі справи: можливість обмеження етатизму та оживлення приватної ініціятиви, публичні тягарі, кредитовий і грошевий ринок, внутр. і зовн. товаровий оборот. Уряд приготовив обширний матеріял, а також привезуть його представники господарського самоврядування і ріжних організацій. З приводу конференції слідне оживлення в господарських колах. Також у пресі находимо ріжні міркування на теми майбутньої праці великого зїзду. Підносяться теж песимістичні голоси (м. і. у „Ц. Газет-і Гандльов-ій") і сумніви, чи виміна думок на нараді дасть щось позитивного.

Світова хроніка.

ФРАНЦУСЬКИЙ ФРАНК РЯТУЄТЬСЯ ПАЛІЯТИВОМ. — СКЛАДНА ПОЗИЧКА.

Валютова непевність звязана сьогодні з долею **доляра і франц. франка.** Доляр щоправда не багато може вже втратити, щоб дійти до крайньої межі 50-відсоткової девалюації. Зате фр. франк виказує щодо цього великі ...можливости. З технічного боку франк дуже міцний, бо має все ще поверх 70% покриття. Однак внутрішні і зовнішні події складаються так, що це вже „твердиня золотої валюти", засуджена на певну капітуляцію. Так бодай твердить орган англійських фінансових житів. І з цього здають собі докладно справу керманичі французької господарської політики. Тепер уже йде про те, щоби перетривати до виборів і ситуацію рятують паліятиви в роді англійської позички, яка є по суті замаскованою позичкою свого таки Банку Франції і замаскованою інфляцією.

Цікаво, що губернатор Банку Франції п. Таннері в останньому справозданні не скриває, що франц. валюта дуже поважно загрожена ріжницею цін внутрішніх і міжнародніх з одної сторони та ріжницею цін гуртових і детайлічних з другої сторони. Але тих загроз є куди більше.

При цій нагоді згадаємо про вислід анкети часопису „Л'Ероп Нувель" про „девалюацію як розвязку". В анкеті взяло участь багато визначних фінансістів й економістів. Усі відповіди можна звести до двох засадничих тез: 1) девалюація викликає деякі додатні наслідки, однак не треба їх переціновувати; 2) девалюація не дає загальної розвязки труднощів кризи.

З тим — очевидно — можна погодитися. Та проте при відповідній господарській структурі і психічному наставленні девалюація може рушити все з мертвого місця. Згадати хочби Бельгію, де все господарсько-фінансове оживлення має своє одиноке джерело в девалюації бельга.

В. Н-вич.

Німецький селянин про життя на Радянщині.

Вечір „Живої Ґазети" у Берліні 20. лютого.

На 35-і сходини Спілки Українців у Німеччині в її постійному помешканні (Шарльотенбург, Ґервінусштр. 25) з участю німецького кольоніста з Кубані, що перед чотирма місяцями приїхав до Берліна, зібралася дуже велика кількість гостей. „Рекорд" туркестанського вечора, коли було понад 70 душ, перевищено. Серед більш ніж 90 слухачів було коло половини німців, а серед них звертали на себе загальну увагу представники армії, ріжних установ і великих берлінських часописів. Крім німців були грузини, турко-татари, козаки і шведи.

Реферат-оповідання безпосереднього свідка московсько-большевицької дійсности охоплював останнє пятиліття після проголошення колективізації. Оповідач сам пережив знану велику голодову катастрофу і всі страхіття життя політичних вязнів, серед яких переважають українці, козаки і сибіряки. В одному таборі за чверть року вмерло майже 4.000 вязнів при загальній кількости 6—7.000. Большевицька влада брутально розправилася з родиною оповідача: новонароджених близнят викинули на сніг, а дружина згинула з голоду.

Трагізм оповідання щирого простого селянина без шкільної освіти був настільки великий, що для заспокоєння його самого та до сліз зворушених слухачів, довелося зробити довшу перерву. У другій частині зібрані довідалися про життя-буття населення СССР у 1934-35 р. Оповідання тревало майже півтори години. Після того ще довго тягнулися відповіди на десятки запитів зпоміж присутніх.

„Жива Ґазета" своїм виступом 20. лютого ще раз дала доказ потреби її регулярного ведення і поширення. За 9 місяців на 35 сходинах вислухано крім систематичних відомостей про українців у цілому світі 14 окремих викладів і впоряджено 3 свята. Спілка Українців у Німеччині здобула серед учасників „Ж. Г." стільки прихильників, що незабаром кожного понеділка почнуть відбуватися — незалежно від постійних „четвергів" — менші сходини.

Конкурс „Діла“ на економічні статті.

Завдяки нашому американському землякові п. В. Тихому наша Редакція має змогу розписати

НОВИЙ КОНКУРС
на економічні статті.

Тема:
В якій господарській ділянці зосередити наші сили, щоб двигнути український нарід з теперішнього положення?

Цим разом нагороджених буде
10 статтей,

а саме:
1. нагорода . . . . 10 ам. дол.
2. — 5. нагорода по . . . 5 „ „
6. — 10. нагорода по . . . 3 „ „

Засадниче домагання: **річевість.**

Розмір конкурсової статті не повинен переходити розміру нормальної ґазетної статті (до 300 рядків). Бажано, щоб писані вони були машиново.

До оцінки конкурсових статтей запрошені будуть наші економічні теоретики і практики. Склад жюрі оголосимо небавком окремо.

Статті просимо надсилати в ковертах із зазначенням на них: **Стаття конкурсова.** Правдиве прізвище автора повинно бути в окремій меншій коверті, яка буде відчинена після оцінки статті.

Останній речинець — **29. лютого ц. р.**

Проти розбивання на племена і проти наїзду кольоністів.

За повноту прав українського народу.

По промові міністра внутрішніх справ Рачкевича розвинулася жива дискусія, в якій забирали голос представники Української Парляментарної Репрезентації. І так пос. **Витвицький** ствердив, що практика щоденного співжиття з українською суспільністю і численні розпорядки адміністраційної влади вказують на те, що в схопленні української справи польськими урядовими чинниками скривається непорозуміння. Україна ділиться на поодинокі племена і не підходять до нього як до народу, який збройною боротьбою за волю доказав, що є народом. Тому промовець протестує проти ділення українців на поодинокі племена поліщуків, лемків, волиняків і гуцулів. Український нарід є нерозривною цілістю і штучний сокальський кордон, який відділює Галичину від Волині, сприяє лише поширенню гасел ззовні, ворожих державі. Українського народу не можна винародовлювати. Українці зуміли двигнути своє життя по війні, чого доказом численні культурно-освітні та кооперативні організації. Промовець домагався, щоб адміністраційні чинники не нищили тих організацій, які не попадають у колізію з політичним фактичним станом. Репресії йдуть лише на руку комунізмові та утруднюють боротьбу з ним. Польсько-українські взаємини від весни 1935 р. увійшли на шлях позитивної розвязки. Українці бажають знайти в Польщі основу для свого національного життя і хочуть теж брати участь в управі землями, які замешкують. Ці права належаться українцям тим більше, що на основі польсько-українського компромісу в 1914 р., до якого дійшло на терені краєвого сойму, створено 2 курії, українську та польську, а після того закон з вересня 1922 р. признав автономію для трьох східно-галицьких воєвідств. З Берези Картуської звільнили майже всіх українців і тому промовець домагався, щоб уряд зліквідував цей концентраційний табор. Промову премієра слід вважати проміннем серед мряки. Знаючи рішучість і глибоке почуття слушности міністра внутрішніх справ українці вірять, що політика до українців увійде на новий шлях.

Пос. Відацький з Тернополя заявив, що не розуміє домагання українців признати школи з українською мовою навчання, признати автономію полудневосхідним землям та припинити парцеляцію для кольоністів. Годі заборонити полякові купувати землю у Польщі.

— Голос з лавок українських послів: Отже українцям слід дозволити купувати землю на заході.

— Так, добре, але мусимо застерегтися перед домаганням виключности для українців.

Пос. Целевич: Цього не робимо.

Вкінці пос. Відацький запевняв, що уряд виявив добру волю до українців і що справа допущення українців до державної служби залежить від самих українців.

Пос. З. Пеленський обговорив положення українського населення також на Волині. Ствердив, що на Волині живе тільки те, що має степель воєводи або комунізму. До теперішнього страшного положення на Волині довело закриття українських суспільних організацій на Волині. Українська політика в Польщі мусить бути одноцілa, бо в противному випадку повстане хаос і виступлять елементи шкідливі для держави, як це діється на Волині.

Опісля посли Певний і Скрипник з Волині зводили свої політичні порахунки так, як це вже було у соймовій буджетовій комісії.

З їх виступами полемізував **пос. В. Мудрий** та в короткім вияснені згадав, що інша є історія пос. Скрипника та його товаришів і в цьому лежить ріжниця. Не всі здають собі справу з еволюції, яку перейшли українці в роках 1919-20, підчас коли посли з Волині не переходили ніякої еволюції. Ми муками і кровю окупили те, до чого дійшли. Вони в 1920 р. були готові до свого наставлення. Українці з Галичини не зійдуть зі свого становища.

По дискусії промовляв ще референт пос. З. Стронський. Референт заявив, що в Польщі існують вогнища, які сіють заколот у суспільнім і політичнім житті. Тому що їх ще не опановано, необхідні надзвичайні засоби і тому табор у Березі Картуській істнуватиме далі.

Опісля сойм розглянув буджет міністерства закордонних справ, який реферував пос. Валевський. Ніякої дискусії не було і тому цей буджет сойм прийняв.

С. СЕВЕРИНА ЧСВВ. 6) I

МІЖ ЗЕМЛЯКАМИ ЗА ОКЕАНОМ.

Цвинтарі. — Великдень на фармі.

Діти почали оповідати, що читають, а читають дуже багато. Найстарші, синок і донечка перекладають на англійську мову історію України із „Світа Дитини“ і так пізнають разом з іншими дітьми історію Краю. Панство Демидчуки дбають, щоб діти виховалися на свідомих громадян і добрих католиків; спроваджують для них з Краю дитячі журнали і забезпечують діточок перед американізацією.

По дорозі звернув д-р Демидчук мою увагу на цвинтар. Це цвинтар не католицький; тут спочивають люди ріжних націй і віроісповідань. До померлих ставляться американці з великим пієтизмом, часто відвідують покійних, і деякі вистоюють годинами на гробах. Дерев на цвинтарях дуже мало, майже нема. Переношуся думкою на львівські цвинтарі. Які вони відмінні, а вже нема порівнання з нашими сільськими. Там стільки поезії, стільки чару, а тут проза, сумна проза.

В частих розмовах з о. Лотовичем питала я, чому американські цвинтарі такі прозаїчні. Відповідав, що він до них звик, що більше його болить те, коли серед чудової природи кладуть людину у гріб; дерева у цвіті, спів пташок і гроби — це великі, болючі контрасти, тому він волів тамошні цвинтарі, але це річ індивідуальне, кожний глядить крізь власні окуляри.

Зближається Великдень. Наші свята припадають тиждень пізніше від латинських. Я бажала їх провести в монастирі. Дістаю запрошення на фарму від тамошньої ігумені, матері Зиновії. Перший раз, а може останній проведу Великдень на американській фармі.

Доброї пів години автом і я вже на фармі в Чеслпік. Зеленілися пшениці, жита, дерева в повному розцвіті, довкола гарно, одним словом — краса. Минаю фарми, одна від другої досить далеко, авто скручує на подвіря, це вже манастирська фарма. Перед двоповерховим, деревляним домом простягається город із стеблами, височезними деревами. Перед вікнами дбайливо плеканий квітник і свіжо збудована каплички Божої Матери. Кожний мусить почувати себе добре після побуту в гамірних містах у такому затишному місці. Моїм радощам нема кінця. Тут моя добра мати Зиновія, з нею ми розуміємося, це благородна й людяна жінка. Сестер тут вісім. Гарно, затишно, по родинному. Я ніколи не любила великого гурту, що пригадує мені касарняне життя. Йдемо в поле, є тут триста акрів; є теж кільках акрів саду; черниці тримають маленький сиротинець. Цукорками зєдную собі скоро дитячі серця. Мене назвали „чуза“ (чужа) велика сестра.

В неділю ми рішили піти до англійської церкви на Службу Божу. Я хотіла бачити, як чужинці святкують Великдень у маленькому містечку. Маленький костел, пригадав мені подільські костели по селах. Чисто, невибагливо. В часі Служби Божої грала мати Зиновія на органах, кількох американців відспівало пару лісень. Аж вірити не хочеться. Ідейна Василіянка працює на такій далекій чужині не тільки для своїх, але й чужих.

Тиждень минув скоро, ми оглядали околиці, оповідала я сестрам про рідний край; були там галичанки й американські уроженки. Підготова до свят така сама, як у нас. Великдень. Ідемо до нашої церковці. Парохом є о. д-р Тиханський, середні школи покінчив в Америці, а богословські студії в Римі. Кожного дня править Службу Божу у сестер, а в неділю обслугує дві церкви, одну в Чеслпік, другу в сусідньому місті. Бачу, що заноситься на велику параду.

Здовж дороги стоять авта. Це поприїжджали фармери з родинами до церкви. Утреня, читана Служба Божа. Співана буде у другій церкві. Зі співу я пізнала, що переважають лемки, в часі Служби Божої співали діти під проводом матері Зиновії. Та особа доказує чуда. Піднесла високо господарку на фармі, учить співу, уладжує навіть з малими дітьми концерти, вчить чужих дітей катехизму по англійськи, українських у рідній мові.

На Великдень я багато думала про своїх. Чудовий ранок. Хати потонули у рожевому цвіті яблінок, а серед них пишалася українська церковця. В часі обходу діти з віночками на головах і в білих суконках сипали квіточки, а з грудей старших емігрантів і тамошньої молоді несеться радісна, воскресна пісня. При благословенні всі навколішках молилися не тільки за себе, але й за своїх дорогих у рідному Краю, молили кращої долі для них.

Другого дня свят я попросила найстаршого фармера, щоб розказав історію тутешньої еміграції. Оповідав, що Преосвященний Ортинський любив нарід, мав широкі пляни й всіми силами старався їм допомогти. Закупив у цьому стейті цілі простори землі, опісля розпарцелював між своїх, на догідних умовинах, а вони помалу стали дороблятися. Доробляли десяти пальцями, не досипляли, нераз голодували, піт спливав з чола на цю земленьку й так прийшли до маєтку. Тепер не бідують, добре їм, мають священика (о. Тиханського), який дбає за них, як рідний батько, сестри працюють над освітою дітей, люблять теперішню ігуменю, вона нічого для них жалує.

(Далі буде)

В справі нових нафтових теренів.

КОМУНІКАТ.

У звязку з численними запитами власників-інтересентів з нових нафтових теренів повідомляємо, що проектується творення спілок дрібних власників нафтових теренів для охорони їхніх прав, спільного контрактування та спільного використовування власности.

Підписана Нафтова Секція Українського Технічного Т-ва підготовила зразковий статут для таких спілок і на днях опублікує його на сторінках наших газет.

НАФТОВА СЕКЦІЯ
УКРАЇНСЬКОГО ТЕХНІЧНОГО Т-ВА,
Львів, вул. Ґродзіцьких 1/І.

Протиалькогольний і протинікотинний курс та вистава Т-ва „Відродження".

У привітній домівці Т-ва „Відродження" при вул. Чарнецького ч. 26. розміщена у двох обширних кімнатах протиалькогольна і протинікотинна вистава. Низка пропаґандових афішів, образів, діяграм і графіконів робить переконливе враження на глядача. Коротке та ядерне пояснення до кожного образу подає дижурний студент-абстинент, член секції українських студентів абстинентів. Бачимо великі пропаґандові образи видання „Відродження", Народнього Комісаріяту Здоровля України (за часів істнування на Сов. Україні Всеукраїнського Т-ва боротьби з алькоголізмом з осідком у Харкові, з яким наше „Відродження" мало навязаний контакт), югославянського „Союзу тверезости" в Загребі, Польської Ліґи Протиалькогольної у Львові й ін. Діяграми і графікони в українській мові виконав Коваль Ярослав. Ціла вистава робить дуже гарне й корисне враження. Хто ще її не оглянув нехай спішить, бо вистава потреває ще короткий час. Вступ на виставу вільний.

У тій самій домівці в днях 22. і 23. лютого ц. р. відбувся дводенний протиалькогольний і протинікотинний курс. У суботу 22. ц. м. розпочався він вступним словом, що його виголосила голова Т-ва д-р Софія Парфанович. З черги йшли реферати д-ра Маркіяна Дзеровича і проф. Юліяна Каменецького (з Рогатина). Другого дня, в неділю 23. ц. м., курс розпочався в 17. год. рефератом м-ра Михайла Хомяка. Далі виголосили реферати інж. Ів. Прокопів та о. д-р Іван Гриньох. Курс закінчив словом до зібраних учасників заступник голови Т-ва „Відродження" інж. Іван Прокопів.

Учасників курсу в обох днях було по 100 осіб, здебільша середношкільної та академічної молоді. Всього один священник (з чина ОВВ) і трьох відпоручників преси, м. ін. „Діла".

Т-ву „Відродження" слід побажати добрих успіхів у його діяльности для поширювання здоровля і тверезости серед нашого громадянства. Це справді дуже корисне т-во, на яке наш загал повинен звернути більше уваги. *Ів. К.*

ХТО ЖИВЕ У ВИНІ, ВМІРАЄ У ВОДІ.
(Народня приповідка).
Українське Протиалькогольне Товариство „Відродження".

Шкільна політика супроти українців.

З промови посла Дмитра Великановича, виголошеної на пленарному засіданні сойму дня 21. лютого ц. р. при буджеті міністерства освіти.

Зі зростом числа дітвори, яка потребує школи, фонди, призначені на освіту, повинні зростати. Тимчасом за 6 літ видатки на освіту впали на 122,488.052 зол. Є це квота надто велика, коли зважити, що в освітній ділянці не вільно скорочувати освітнього гону та що є цілі околиці, як Полісся, Волинь чи Карпати, де анальфабетизм доходить до 70%. Не вільно нам занехати будови вселюдних шкіл і творення нових учительських етатів тоді, коли коло 1,200.000 дітей є поза школою, але рівночасно не вільно розбудовувати адміністрації взагалі, в тому й адміністрації шкільної.

Ще донедавна не було персональних бюр при міністерстві, кураторіях і шкільних інспекторатах. Ці бюра дорого коштували, але є особовим апаратом, менше справним, як давніше. Крім того, на рахунок освіти створено бюра референтів позашкільної освіти, фізичного виховання і т. п., замісць віддати ці справи в руки суспільного чинника без обтяження державного буджету. Творення преріжних урядових аґенд є нераз чинником, що гальмує, а не розвиває.

Зацитую один маркантний приклад з терену міністерства освіти: Там створено політично-національний виділ, що скоординував у своїх руках майже всі справи шкільництва національних меншин. Але за ввесь час його істнування не розвязано ніодного питання шкільництва меншин, навіть не розглянено проектів наукових програм і проекту про устрій адміністрації, які зложили українські суспільні й учительські організації.

БРАК ГРОМАДЯНСЬКОГО ЧИННИКА.

Коли говорю про шкільну адміністрацію, то мушу ствердити, що відсунено цілковито від голосу громадянський чинник. Перед 15-ти роками шкільні місцеві ради і повітові шкільні ради, зложені з представників релігійних ісповідань і представників, вибраних громадянами та учительством, мали вплив на справу номінації учителів, будову шкіл та на шкільну політику на даній території. Сьогодні накладають на суспільність тільки ріжні тягарі, як напр. оплату громадами мешканевого додатку для вчителів, утримування і будову шкільних будинків, купно інвентаря і т. д. У шкільництві всевладно панує шкільна адміністрація.

Українське громадянство найбільше відчуває важку руку шкільної адміністрації. Є фактом, що на наших землях нема ніодного шкільного інспектора-українця, що з дня на день меншне число українського вчительства, а на його місце приходять учителі, які не знають навіть мови дитини, що її мають виховувати. У львівській і волинській кураторії не приймають поза малими винятками ані вищих ані нижчих урядовців української національности. У міністерстві освіти одна пята громадян держави позбавлена голосу в справах виховання свого молодого покоління, в справі укладання підручників і наукових програм для української дітвори, в справі добору учительських сил, контролі їх праці, організації шкільної сітки і т. п. Навіть справу національної термінольоґії в школах накинено українському громадянству проти його волі.

ДУХ ЗАКОНУ ҐРАБСЬКОГО.

Законодатні палати й уряд не були щедрі для нас в ухвалюванню справедливих законів. Мовний шкільний закон з липня 1924 р. устами свого творця кинув гасло, що до яких 20 літ українська дитина має бути так вихована, щоб воліла Міцкевича від Шевченка, щоб до 20 літ не було в Польщі питання національної меншини, а всі громадяни стали поляками. П. Ґрабський, здається, готов признатися до помилки. Одначе має наслідувачів, які дотепер вірять у слова свого вчителя. Вони залишились до нині на урядових і суспільних становищах. Адже ж ми були свідками на буджетовій комісії, як один із членів цієї палати, вибраний голосами майже виключно українського громадянства, мав сміливість твердити, що українське населення воліє утраквістичну школу від української. Цей посол явно признався, що утраквізм у шкільництві треба зберегти. Так твердить поклонник школи Ґрабського і педагог, який напевно має у свому вихованні українські діти. Щож говорити про інших, які не ввійшли в політичне життя під гаслом взаїмного поважання! В шкільній адміністрації на просторі українських земель таких — цілий леґіон. Майже без винятку шкільні інспектори й кураторії на землях, замешкалих українським населенням докладають усіх зусиль, щоб якнайскоріше позбутися решток шкіл з українською мовою навчання, викинути з варстату їх праці решту вчителів, українців, не допустити до школи належної української лектури.

КІЛЬКА БАГАТОМОВНИХ ЦИФР.

Менї не вистане часу на цифри, але для ілюстрації мушу на цьому місці деякі подати. Коли на просторі теперішньої кураторії Л.Ш.О. в 1910. р. було на основі урядової статистики 2.539 вселюдних шкіл з українською мовою навчання і 1.590 з польською, то в 1934/35. лишилося українських шкіл 457, а всі решта — це польські або утраквістичні, що майже не ріжняться від польських. Коли на Волині підчас австрійської окупації і за української влади заложено коло 1.500 вселюдних українських шкіл, то тепер їх там менше, як пальців на руці.

Не можу ще поминути мовчанкою факту, що від 1932. р., коли то внесено сотні тисяч домагань за українською мовою навчання у вселюдних школах, ми далі втратили коло 500 вселюдних шкіл з українською мовою навчання наслідком специфічної політики куратора Ґадомського.

Нищо не змінилось на краще теж у ділянці середнього і фахового шкільництва. Не поступає вперед справа з виконанням закону з 1922. р. про заложення українського университету, про який говорили вже в біжучій сесії члени УПР. Не зважаючи на гарячі заходи, не можемо діждатися реактивування української гімназії в Тернополі, що була одинока на цілому Поділлі, або удержавлення тамошньої приватної гімназії Рідної Школи. На понад 6,000.000 українського населення 5 державних українських ґімназій — це направду дивно мало, тимбільше, що на просторі одної кураторії Л. Ш. О. є 57 середніх державних шкіл з польською мовою навчання для значно меншої кількости польського і жидівського населення, разом взятих.

ПІДРУЧНИКИ І ПРОГРАМИ.

Ігнорують також зовсім наші потреби щодо підручників і наукових програм для українських вселюдних і середніх шкіл. Не допускають до шкільної дітвори українських періодиків, як „Світ Дитини" чи „Дзвіночок" або „Наш Приятель" — а навіть репресіями відстрашують родичів і наших освітніх діячів від подавання дітворі тієї лектури. Це на те, щоб українській дітворі накинути аналоґічні польські журнали „Пломик" чи „Пломичек". Останньо кураторія Л.Ш.О., щоб розглянути подання „Світу Дитини" про апробату, зажадала від нього неслушної оплати в сумі коло 800 зол.!

Фахової державної школи з українською мовою навчання, крім рільничого ліцею, не маємо ніодної. Маємо кілька приватних фахових шкіл, але їх трактують по мачушому. Коли польські приватні фахові школи дістають субвенції в сотнях тисяч золотих, то одинока українська торговельна школа у Львові дістає ледви коло 3.000 зол. річно. А чейже ці субвенції йдуть на школи не з державного буджету, а з оплат, які складають на цю ціль промислово-торговельні підприємства (в тому українські платять більше як 50.000 річно).

Українські товариства для підтримки мистецтва, українські театри не дістають ніякої субвенції. Також на закордонні студії ніхто з нашої молоді не дістав одного сотика!

З МАРТИРОЛЬОҐІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА.

По короткій ілюстрації, як виглядає загальна політика міністерства освіти супроти українського народу, мушу докинути кілька слів про політику супроти українського вчительства. На 70.000 учительських сил у вселюдних школах цифра українського вчительства не доходить нині вже до 4.000. З цього на просторі земель з перевагою українського населення є коло 2.000 учителів, решта на західних землях Польщі. На просторі кураторії Л.Ш.О. сьогодні цифра українського вчительства впала до 1/7. Отже українську дітвору вчить польський учитель. Вжито до цього ріжних доріг: у пер-

ших роках відродженої Польщі переношено українців нібито для добра школи на західні окраїни. Потім перестали зовсім приймати на посади молоді українські вчит. сили. Дальше вхопилися іншого засобу: масово учителів-українців переносять у стан спочинку. Так в останніх двох роках на просторі кураторії Л. Ш. О. перенесено понад 200 учителів українців, здорових і здібних до праці, що мали від 17 до 30 літ служби. Інспектор у Тернополі п. Бловський, відомий зі свого шовінізму, усунув у той спосіб у збаразькому повіті коло 80% українського вчительства. Врешті, коли й цей засіб був за повільний, вхопилися нового: „кваліфікації". Тепер нагло напр. у Яворівщині або Збаражчині та в інших повітах старших учителів з кільканацяти роками фахової служби кваліфікують відемно і ставлять поза скобки варстатів праці. Дійшло до того, що в багатьох повітах лишилося ледви кілька вчительських українських сил. У цілій низці місцевостей нема ніодного вчителя українця, а напр. у Кутах, станиславівського воєвідства, української мови вчить від двох літ у вселюдній школі вчитель жид, бо не хотять приняти українця.

ЛЕМКІВСЬКІ ПІДРУЧНИКИ.

На закінчення хочу порушити ще одну аномалію. Шкільна влада допустила до школи на просторі т. зв. Лемківщини шкільні підручники, писані лемківським діялектом. Кошти видання цих підручників покрило Державне Видавництво Шкільних Книжок. Ці підручники — це насмішка зі всіх педагогічних і мовних засад та рівночасно **провокація українського населення.** Адже шкільна влада добре знає, що лемки — українці і що їх говір не є ніякою окремою мовою, як не є мовою говір польських гуралів, куявяків чи інших народніх віддзлужень. Наші безпосередні інтервенції в міністерстві освіти не мали успіху і тому з цього місця ще раз порушую цю болючу справу.

КІЛЬКА СЛІВ З ВІРОІСПОВІДНОЇ ДІЛЯНКИ.

На просторі кураторії Л.Ш.О. кільнадесятьом священникам гр.-кат. обряду шкільний куратор відібрав права навчання релігії. Кураторія у більшості випадків не вислухала священиків у справі їх здогадних проступків, але оперлася звичайно на конфіденціональних інформаціях і застосувала найсуворіші карні санкції, себто виділення зі школи.

Останніми місяцями повітові старости накладають на гр.-кат. священників високі гривни за предкладання виказів і писем в українській мові. Вважаю, що по думці конкордату, якого сторожем повинен бути департамент віроісповідань, старости повинні звертатись зі всякими справами до Ординаріятів, як до духовної влади, а не безпосередньо до священиків парохів.

Мушу порушити ще справу т. зв. дару з ласки для вдів і сиріт по українських священиках. Цілими роками безуспішно ждуть вдови на поміч, бо їх подання мандрують по ріжних бюрах політичної адміністрації. Слід би цю справу вже раз унормувати. Дар з ласки в сумі 15 зол. місячно не принесе великої втрати скарбові держави, а незабезпеченим матеріяльно вдовам і сиротам по священиках принесе пільгу в їх важкому положенню.

НА ШКІЛЬНОМУ ФРОНТІ — БЕЗ ЗМІН.

На закінчення стверджую: На терені української освіти не поправилося дотепер нішо; навпаки — з року на рік діється щораз гірше. Пан міністер зложив сьогодні заяву в справі шкільництва національних меншин. Бажаю, щоби слова п. міністра були відповідно респектовані й реалізовані саме там, де держ. апарат стикається безпосередньо з потребами українського населення.

Те, що діється у нас на освітньо-культурному відтинку, є незрозумілим експериментом, трагічним у наслідках. Увесь український нарід найживіше й найглибше реагує на шкільну політику урядових чинників. А досвід останніх літ з нашого терену та історичний досвід з часів боротьби за польську школу потвердив, що фікцією є думка про те, що шкільництво може бути інструментом загальмування чи зломання національної тугости.

Франція затривожена італійсько-німецькими розмовами.

РИМ, ПАТ. Остання розмова німецького амбасадора фон Гаселя з Мусоліні викликала велике зацікавлення в політичних колах, тому, що Мусоліні приняв німецького амбасадора безпосередньо по його повороті з Берліна, де конферував з канц. Гітлером. Італійські півофіційні кола запевняють, що візита амб. фон Гаселя у Мусоліні мала характер нормальної дипльоматичної стрічі між амбасадором і шефом уряду. Зате дипльоматичні і пресові кола здогадуються, що амб. фон Гасель в розмові з Мусоліні вясував шефові італійського уряду погляди канц. Гітлера на Льокарно у звязку зі сподіваною ратифікацією французько-большевицького договору французьким парляментом.

ПАРИЖ, ПАТ. Мін. Флянден відбув у понеділок нараду з італійським амбасадором Черуттім. „Парі Соар" пише, що темою нарад була справа конференції комітету 18-ох у Женеві та звіт знавців у справі можливого ембарґа на нафту.

Нові саботажі на британських кораблях.

ТОКІО, 25. ПАТ. З кол адміралції надійшла нині рано вістка, що на контрторпедовці „Вельокс" в арсеналі Четем викрили в цих днях новий випадок саботажу. Крім цього „Дейлі Телеграф" повідомляє з Плімавт, що слідство, яке енерґійно вели від викриття перших актів саботажу на підводнім човні „Оберон" і панцирнику „Рояль Овк" виявило, що ці два кораблі ушкодили у грудні ц. р. і кружляк „Кемберленд" у січні ц. р. крайні політичні кола, які ведуть акцію згідно з добре опрацьованим пляном.

—o—

Загостренe положенна на Дал. Сході.

ТОКІО, 25. 2. ПАТ. „Асагі Шімбун" повідомляє: В японськім міністерстві закордонних справ переконані, що ратифікація французько-большевицького пакту взаїмної допомоги причиниться до дальшого загострення положення на Далекому Сході, яке і так наслідком аґресивного становища СССР дуже загострене.

—o—

Нові кредити на военну маринарку і летунство.

Промова Ідена в парляменті.

ЛЬОНДОН, 25. 2. ПАТ. Мін. Іден відповідав учора в палаті громад на інтерпеляцію в справі ревеляцій італійської преси, яка оголосила звіт Мефія. Ця недискреція є поважною справою для уряду. Одначе цей документ не є довірочний і ревеляції не можуть у нічому пошкодити інтересам В. Британії. Запевнювання італійської преси, заявив мін. Іден, що оголошений документ є доказом змінливости і нещирости британської політики у справі італійсько-абісинського конфлікту, є необосновані. Опісля мін. Іден зреферував послам, в яких умовинах повстав звіт Мефія. Ствердив, що політика В. Британії в італійсько-абісинському конфлікті не кермувалася еґоїстичними мотивами, але спиралася на зобовязаннях В. Британії як члена Ліги Націй і на засадах доктрини збірної.

ЛЬОНДОН, 25. 2. ПАТ. Вчора відбулася у палаті громад велика дискусія на тему закордонної політики В. Британії. Зацікавлення дуже велике, всі трибуни для публики були переповнені.

Дискусію почав в імені Лейбор Парті колишній міністер Лі Смітс і виступив з енергійною обороною британської ініціятиви у справі ембарґа на нафту. В. Британія повинна продовжати свою ініціятиву навіть тоді, якби Злучені Держави відмовились від співпраці. Дотеперішні санкції звертались радше проти щоденного життя італійського населення, ніж проти війни. Щойно ембарґо на нафту буде санкцією, виміреною проти війни.

По промові Лі Смітса мін. Іден підкреслив, що Ліґа Націй і в її рямцях В. Британія зробили все можливе, щоб перевести в життя санкції. Над цією справою радитиме чергового тижня комітет 18-ох, а рішення належить виключно до Ліґи Націй. Згадуючи про реформу Ліґи Націй мін. Іден підкреслив, що критики Ліґи і прихильники її реформи ділятся на два табори: одні хочуть загострення санкцій, які передбачує ст. 16. Ліґи, інші хочуть усунути взагалі ст. 16-ту з пакту Ліґи. Британський уряд не має наміру причинитись до обмеження пакту Ліґи. Британський уряд піддержуватиме рішуче систему збірної безпеки.

По промові мін. Ідена провідник опозиційних лібералів Сінклер, заявив, що прилюдна опінія піддержить основні напрямні британської закордонної політики.

Дискусія у справі санкцій закінчилася без голосування. Опісля палата громад радила до 1. год. вночі над додатковими кредитами для воєнної маринарки, армії та летунства. По нараді парлямент признав 4.800.000 фунтів штерлінґів на воєнну маринарку, 1,350.000 фунтів шт. на армію і 1,611.000 на військове летунство. Льорд Стенлі заявив, що уряд приступав до будови 9-ох контрторпедовців містоти 1.350 тон з оглядом на збільшення числа кораблів цієї самої катеґорії у Франції, Італії, Японії і Злучених Державах.

Внески та інтерпеляції.

Внесок д-ра Степана Барана в справі уходження розпорядку През. Річипосполитої з 17. червня 1934 р. у справі осіб, що загрожують безпеці, спокоєві та публичному порядкові (Ан. З. Р. П. ч. 50, поз. 473 справа знесення табору інтернованих у Березі Картуській).

Інтерпеляція ч. 9, внесена послом д-ром Степаном Бараном до міністрів віроісповідань і прилюдної освіти та внутрішніх справ у справі зліквідування двоклясової державної вселюдної школи з українською мовою навчання в Ігровиці, пов. Тернопіль, получення двох вселюдних шкіл у тій громаді в одну державну вселюдну школу з державною мовою навчання та одерування шкільного будинку в Ігровиці на річ „Товариства Школи Людової" в Тернополі.

Інтерпеляція ч. 10 посла д-ра Степана Барана до міністра внутрішніх справ та міністра рільництва і рільних реформ у справі замкнення повітовим старостою у Заліщиках збірні молока в громадах: Хмелева, Лисівка, Дрогичівка і Сверцківці, заліщицького повіту, що належать до районової молочарні Маслосоюзу у Слобідках, пов. Бучач та збірні молока в громаді Шутроминці заліщицького повіту, що належить до районової молочарні вище згаданого Молочарського Союзу в Торському, повіт Заліщики, тернопільського воєвідства.

Інтерпеляція посла Дмитра Великановича до міністра суспільної опіки в справі неслушного обезпечення греко-католицьких дяків і паламарів та звільнення складок з оо. парохів.

ВІД ДНЯ ДО ДНЯ.

На марґінесі малої нотатки.

В „Прагер Прессе" була собі така маленька нотаточка: „Власта Буріян у радіо". А далі йшло, що Власта Буріян, великий чеський театральний і фільмовий артист, говорив через радіо до німецьких дітей у Чехословаччині по німецьки. Так-так! У чеській державі чеський артист до чеських громадян по німецьки. На кінці просив малих слухачів написати до нього, чи добре він говорить їхньою мовою, хоч сам знає і всі чули, що говорить дуже добре.

Власта Буріян — артист світової слави й — авдиція для дітей національної меншини! Думаю, що досить цікавий випадок...

А тепер обернім кота хвостом.

Одного дня появляється в „Ділі" нотатка (возьмім наприклад): „Артист Остерва у радіо". А далі, що знаний польський артист Остерва говорив через радіо до українських дітей по українськи. „Напишіть мені — сказав на кінці — мої кохані слухачі, чи добре я вашою мовою говорив, щоб на будуче позбувся я похибок!"

(Очевидно, це булаб тільки така реторична фінта, бо артист говорив би напевно добре!)

Така нотатка напевно малаб і редакційний коментар: „Приємно нам ствердити, що артист Остерва опанував українську мову дуже добре і — здається — не буде ніодного закиду від малих слухачів"!

Вибрав я п. Остерву тому, що він один з найбільше знаних польських артистів, а друге, що грає Конрада в „Дзядах". Адже там він каже: „Я є мільйон, бо терплю за мільйони". Чиж не може собі одного дня сказати так львівське радіо і потерпіти трохи за шість мільйонів?!

А так — шість мільйонів терпить за радіо.

Коли час до часу надумається воно дать якусь авдицію, то або „весілля" в такою мовою, що шість мільйонів дістає шлункові болі, або виклад про гуцулів, що аж Говерля виє...

Чомуж воно інакше в чеськім радіо?

Питався я ріжних радіо-фахівців, радіо-аматорів і радіо-галапасів: Яка причина цього? Чому там і по німецьки і по українськи і чисто і дуже часто?

Всі майже одноголосно відповіли:

— Це тому, що чехи не дістали в спадщині по своїх предках ні толеранції, ні ліберальности.

Галактіон Чіпка

НОВИНКИ.

— **Акад. проф. д-р Ст. Смаль Стоцький після операції.** Пишуть нам із Праги: Кремезний організм, не зважаючи на високий вік (78-ий рік), добре переносить тяжку операцію, що відбулася 15. ц. м. Академик почуває себе вже значно ліпше. Гарячка минула. Вже може на кілька хвилин денно вставати з ліжка. Як звичайно, жваво цікавиться всім з українського життя. На перших після операції українських відвідинах найбільше розпитував, як іде збірка на Український Дім для Музею Визвольної Боротьби України (акад. Смаль Стоцький, як відомо, є тепер головою Управи Музею). Того дня прийшли саме жертви з Канади („Взаїмна Поміч"), з Копичинець у Галичині („Луг", „Просвіта", кооп. „Пробій" — з гарним закликом: „Будуйте творіть на честь і славу Української Нації!") та з Буковини, Бесарабії і Букарешту. Дуже втішений, акад. Стоцький сказав, що найбільша його журба тепер, щоб Музей ВБУ вже скоріше зібрав потрібні гроші на власний Український Дім у Празі. Далі з приємністю згадував про уважливість до нього земляків з ріжних земель і з лічниці пересилає всім щире поздоровлення й подяку.

— **Без коментарів.** Пишуть нам: У четвер 14. лютого ц. р. був Станиславів місцем незвичайної події. Перед суд заїхав самоходом Преосв. Григорій Хомишин, основник і лідер партії „Обнова" і пішов до салі розправ судді д-ра Броніковського, щоб особисто взяти участь у процесі, що його цей епископ веде проти українських селян Мочерняків з Ворохти. Проти українських селян вносить епископ українець позов і процесові письма по польськи. На розправі заступає його адвокат д-р Лякс, що має проти себе в окружнім суді у Станиславові правосильний акт обвинувачення в численних обманах на великі суми. На розправі засіли побіч себе епископ і д-р Лякс у часі, коли, як про це писали часописи, жертва д-ра Лякса, що також повірила була ведення своїх справ тому адвокатові, а саме д-р Бронислав Овчарський, в розпуці поповнив самовбивчий замах і бореться зі смертю в лічниці....

— **„Жеромський — і Україна".** В середу в год. 18.30 д-р Михайло Рудницький виголосить у львівськім радіо відчит п. з. „Жеромський і Україна".

— **Курс каменярства.** Тернопільське воєвідство зорганізувало 6-тижневий курс каменярського ремесла у міських каменеломах у Теребовлі. Курс потриває до 28. березня, а метою його вишколити з кожного повіту тернопільського воєвідства по двох робітників у ломанні камення при помочі вибухового матеріялу та в обробловуванні камення на кістки для брукування вулиць, плит на хідники і т. п. Кандидати курсу, зареєстровані безробітні одержать безплатну подорож, кошти прожитку та хати. Крім практичної науки будуть теоретичні виклади, а на закінчення курсу іспит і роздача свідоцтв.

— **Вийшли на волю із самбірської вязниці** Кирило Малетич, що відсидів два літа, Микола Рожнятівський, що відсидів два літа і три місяці, оба із села Залільська в турчанському повіті. З турчанського повіту залишилися ще у вязниці Василь Смолій з Михнівця і Михайло Котула з Липя.

— **З ріднею виселили з Чехословаччини.** До с. Студінка вернувся після 27 літ побуту в Чехословаччині Михайло Богдан, силою виселений владою ЧСР. Його ескортували до польського кордону з усією ріднею і хатньою обстановою 13 днів.

— **Гостре стріляння на Замарстинові.** В днях 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 18, 21, 23, 25, 26, 28 і 30 березня будуть на військовій стрільниці на Замарстинові військові вправи з гострим стрілянням. Терен загрожений стрілянням, обставлять військовими стійками і до їх заряджень мають пристосовуватися прохожі.

— **Сільські листарі в Чорткові.** Від 1. березня дирекція округи почт і телеграфів у Львові вводить службу сільського листаря в почтовому уряді в Чорткові для присілків, що прилягають до міста Чорткова та для місцевостей Вільшина, Кадовб, Маньковa, Руткова, Жидків і Берди. Сільські листарі доручуватимуть і прийматимуть від належавців усякі посилки.

— **Кровавий грабіжницький напад.** У неділю вночі на хату збіжевого купця Менделя Фріша в Копичинцях напали три бандити. Коли купець, що почув шелест, відчинив двері, вдарили його кілька разів дрючком по голові, так що впав непритомний закровавлений. Опісля побили дрючком Фрішову. Її стан безнадійний. Бандити сподівалися забрати великі гроші, тому що Фріш у неділю звичайно виплачує довколичним доставцям, одначе взяли всього 115 зол. Поліція шукає бандитів.

— **Надуживття в Коломийській обезпечальні.** На приказ міністра праці та суспільної опіки перевели ревізію в коломийській суспільній обезпечальні. У висліді люстрації звільнили інкасента. Проти інкасента повели слідство, а вісьмох службовців припинили в урядуванні.

— **Краєва хроніка.** До громадського уряду в Гірці, пов. Перемишль, вломилися невідомі люди та знищили касові й податкові книжки. Частину книг подерли, частину вкинули у криницю на другому кінці села. — У Мигдалі пов. Надвірна 25-літній Роман Зінюк підчас суперечки з жінкою вбив собі ніж у серце на 18 цм. глибоко. — Арештували Дмитра Буція та його жінку зі Стібна (пов. Перемишль), тому що знущалися над умово хорою дочкою та вязнили її в стайні. — Поліція арештувала Анну Бойко з Тумира біля Станиславова, яка вдушила свою нешлюбну дитину та вкинула в Дністер. — Віднайшли тіло лещетаря Сим. Ляски, службовця тартаку у Ворохті, якого тому два тижні засипала лявіна біля Говерлі. — Станиславівський суд засудив по 6 місяців вязниці Вол. Богуша та Германа Ґльоцера за те, що вкладали до бохонців хліба цвяхи, кусники шкла, лабки щурів або насікомі. З таким хлібом ішли до пекаря, впевняли, що найшли згадані річи в хлібі, одначе не повідомлять поліції, коли пекар їм заплатить. — У Кремінниці пов. Ланцут повісився 63-літній Тадей Клюза, тому що програв судовий процес і мав заплатити коштів 500 зол. — Наслідком великих снігів, що впали останніми днями, припинили автобусову комунікацію між Ряшевом і околицею. Покищо усунули сніг на дорозі між Ряшевом і Тичином і туди автобуси їздять.

— **Сніговії.** Цими днями велика сніговія, що була справжнім бураном, перекинула поїзд у Болгарії. У катастрофі згинуло 107 осіб. Від останнього землетрусу в 1928 р. це найбільша болгарська катастрофа. — Цікаве, що на Данію впали теж гострі морози. Комунікація в деяких місцях перервана. Тисячі вантажних возів та авт застрягло у снігу. — На китайському побережжі наслідком морозів 20 пароплавів не могло рушитись із криг.

— **Податок на лещетарів.** Болгарський міністер фінансів придумав кілька нових податків, між іншим від лещет. Лещетарі, які займаються цим люксусовим спортом, мусять платити 200 левів річно. Це їх обурило і багато з них не хотіло платити податку. Тоді податковий уряд вислав урядовців, які при виході з міста дають лещетарям квитки на дозвіл цього спорту. Хто не має квитка, тому забирають лещета. Лещетарі зібрались масою, без лещет, перед скарбовим урядом у Софії і влаштували протестаційне віче.

— **Ріжні вістки.** В околиці Брюсселя згоріла найбільша бельгійська фабрика пір'я вартости 5 мільйонів. — Із Швайцарії виселили більшу партію гітлерівців, які займались агітацією. — Голяндський уряд рішив призначити 45 міл. фльоренів на зміцнення оборони краю. — У мадярському замку Кештелі найшли в архівах 36 листів Наполеона, які він висилав до членів рідні Богарне; з тією ріднею був посвоячений князь Фестетіч, власник згаданого замку. — У Женеві засудили на 2 роки двох швайцарських анархістів, що хотіли знищити памятник для швайцарських вояків. — Еспанський президент Алькаля Замора замовив собі панцирне авто, таке саме, яким їздить през. Рузвельт. — У Ленінграді перевели реєстрацію лікарів-гомеопатів: на 67 із них тільки 14 мало медичну освіту, всі інші це — музики, інжиніри, книговоди тощо.

ДИВОГЛЯДИ.

МАҐІЯ НА ПОСЛУГАХ КОМУНІЗМУ.

Із „Комсомольської Правди" з 16. лютого виписуємо таку історію:

„Увесь комітет комсомольської молоді у повному складі, разом із секретарем Івченком, вийшов на сцену. Бурхлива овація.

— Товариші — почав Івченко — з огляду на те, що ви зараз побачите тут чоловіка з завязаними очима, який відгадує на 10 км., прошу всіх слабих на легені і нервових вийти із салі. Товаришу Ясновиде, прошу сісти.

Член комітету Фуксон починає виконувати на салі свої обовязки.

— Товаришу Ясновиде — кричить він — хто це та громадянка, яку тримаю тепер за руку?

— Ця громадянка — комсомолка Ґапєва.

— Що ви знаєте про неї?

— Знаю про неї, що вона в політичних поглядах назадницька. Вона найгірша особа в нашім колективі.

— Вірно. Тепер, що ви скажете про ту другу? Дівчата почали плакати і втікали на коридор..."

НОВА МОДА.

З Льондону прийде цієї весни така жіноча мода: До капелюхів будуть жінки носити довгі серпанки із струсиних пер, що будуть вилетені

у мережку; серпанок закриватиме половину обличчя. Паризька мода вводить інший дивогляд: на шовкових сукнях і сукнях т. зв. „імпріме" випивають ріжні сцени із людськими постатями. Роблять теж сукні зовсім у маскарадовім стилю, напр. у формі любовного листа; на руці дають штудері вишивки, а ґудзики носять із фосфору, щоб могли запалюватись, коли і де треба.

—o—

☦ Посмертні згадки.

о. Пантелеймон Городецький, парох Ляховець коло Богородчан, помер дня 24. ц. м., проживши 65 літ. Похорони відбудуться в четвер 27. лютого в Ляхівцях. — Покійний був визначним громадським діячем Богородчанщини та головою повітової організації УНДО. В. Й. П.!

—o—

Спорт.

СПОРТ У СТАНИСЛАВОВІ.

Пінґ-понґ.

Пролом II — Сокіл Др. I. 1:5. Змаг. за мист. Ц.-кл. покінчились заслуженою програною Пролому, для якого одинокий пункт здобув Калічук.

Гаківка.

49. п. п. — Раз Два Три 3:2. 49. п. п. — Ревера 4:1. Заслужені виграні в одному дні мистця Коломиї. Б. Л.

ЗИМОВІ ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИЩА В 1940 Р.

Норвежський щоденник „Афтенпостен" повідомляє, що Японія і Фінляндія згодилися, щоб Норвегія організувала Зимові Олімпійські Ігрища в 1940 р., якщо Міжнародній Олімпійський Комітет згодиться, щоб Зимові Ігрища відбулися в іншій державі, ніж літні.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

МИСТЕЦТВО, зошит I. 1936. Квартальник. Зміст: Володимир Січинський: Дереворити школи Бутовича. Михайло Драган: Опанас Сластьон. В. Січинський: Михайло Грушевський. — Едгар Леонар: Майстри імпресіонізму. — Михайло Островерха: Тіціян. — Володимир Ласовський: Сґрафітто в модерній архітектурі. — Отто Ґраф: Ляахгамер'аські відливи. — Мистецька хроніка. — Ілюстрації: М. Бутович 5 дереворитів. Гармаш. Хоружний. Відпуст на Закарпаттю. (Вкладка). — П. Холодний: Жінка з віткою. — М. Дольницька: В порту. — Л. Ґец: Пейсаж. — С. Борачок: За столом. — О. Сластьон: Гайдамак (Вкладка з піддруком). — Мане: Бар. — Кон. — Ґоґен: Звідкіля ми... — Деґа: Портрет жінки. — Сезан: Мертва природа. — Ван Гоґ: Полудне. Сеурат: Рисунок. — Тіціян: Венера. Св. Магдалина. Данае. Венера. — М. Бутович: Українська казка. — Є. Сахновська: Акт. — В. Седляр: Рисунок. Манізер-Ляхабург: Памятник Шевченкові у Харкові. Детайль памятника. — В. Седляр: Шкіц до фрески. — О. Павленко: Фреска. — В. Касіян: Ілюстрація.— А. Яблонський: Поліхромія.

ЛІТОПИС НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ ЗА 1935 Р. Львів 1936. Видання Союзу Прихильників Національного Музею. Зміст: Програма обходу XXX-ліття Н. М. — Від Ради С. П. Н. М. — Привіт Основника. — Акт передачі і перенятя Памятника. — Промова директора Н. М. на відкриттю виставки. — Промова голови Кураторії Н. М. — Огляд наукової праці Н. М. продовж XXX літ. Приміти; Памяті Олекси Новаківського. — Українська ... ка Миколи Гоголя 1838 р. — М. Федюк: До критиків слово про критику. — І. Свєнціцький: Деякі міркування про мистецтво. — Посмертна згадка про Ярослава Чайковського.

СОНЕЧКО, український двотижневий часопис для дітей. Рівне, 15. лютого 1936. Р. I. Ч. 4.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакция не відповідає.

Театри.

Український Мол. Театр. „Заграва".

Снятин:

26. II. Шан-Тонґ.
27. II. Ой Морозе Морозенку.
28. II. Маріюс.
29. II. Стефко.

Режисерія театру викінчує постанову релігійної містерії „Голгофта". Рівночасно повідомляємо аматорські гуртки Снятинщини, що театр уладжує аматорські курси.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

Дрогобич.

26. II. Гори говорять.

Трускавець.

27. II. Дівча з Маслосоюзу.
28. II. Отаман Пісня.
29. II. Лев з Абісинії.

З Трускавця іде театр до Самбора.

Великий Міський Театр.

Середа, 26. II. год. 8. веч. Аб. 12. „Баль у Савою" виступ І. Кульчицької та Каз. Дембовського.

Четвер, 27. II. год. 8. веч. Аб. 12. „Баль у Савою" виступ І. Кульчицької та Каз. Дембовського.

Пятниця, 28. II. год. 8. веч. „Трафіка пані ґенералової". Купони „Або" неважні.

Субота, 29 II. год. 8. веч. Аб. 12. „Баль у Савою" виступ І. Кульчицької та Каз. Дембовського.

Неділя, 1. III. год. 3.30 попол. Аб. 11. ціни звичайні „Трафіка пані ґенералової"; год. 8. веч. Аб. 12. „Баль у Савою" виступ І. Кульчицької та Каз. Дембовського.

Театр Ріжнородностей.

Середа, 26. II. год. 8. веч. Аб. 11. „Трафіка пані ґенералової".

Четвер, 27. II. год. 8. веч. Аб. 11. „Трафіка пані ґенералової".

Субота, 29. II. год. 8. веч. Аб. 11. „Трафіка пані ґенералової".

Кіна.

АПОЛЬО: „Каріера" з Мартою Еґерт.
АТЛЯНТИК: „Ц. К. вальс".
ВАНДА: „Щойно вчора", „Скамполо".
ҐРАЖИНА: „Кохай тільки мене".
КАСИНО: „Належу до тебе", „Кукурача".
КОЛІСЕЙ: „Кімната ч. 309" і ревія.
КОПЕРНИК: „Останні дні Помпеїв" і кольорова ґротеска.
МАРУСЕНЬКА: „Збіґлець із Яви".
МІРАЖ: „Моя маленька".
МУЗА: „Сон літньої ночі" на осн. Шекспіра.
ПАН: „Анна Кареніна" з Ґретою Ґарбо".
ПАКС: „Марнотравний син" і актуальности.
ПАЛЯС: „Остання станиця".
РАЙ: „Додик на фронті" (Дивіша).
СВІТ: „Пісня козака".
СТИЛЕВЕ: „Весела розведениця", ревія „Миляві баньки".
ТЕНЧА: „Прошак із Баґдаду".
ТОН: „Зов диких".
УТІХА: „Пекло" на основі Дантого та ревія.
ХИМЕРА: „Метрополітен" (з Льоренсом Тибетом).

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

Тироль.

Закордонне радіо.

Середа, 26. лютого 1936.

Прага (470,2) 12.35 Легка музика, 16.10 Сальоновий квартет, 21.30 Скрипка. **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика з усього світа, 16.00 Легка музика, 19.00 фраґм. з оперетки „Чорна марева" І. Штравса, **Берлін** (356,7) 14.15 Скандинавські мельодії, орх., солісти, 16.30 Граємо та співаємо, **Париж** (1648) 17.00 Спів. ресітaль, **Мінхен** (405,4) 18.00 Чорне та біле авд., 20.45 „Фавст" симфонія Ліста, 23.00 Легка музика, **Будапешт** (549,5) 18.00 Сальон. музика 19.30 Трансм. з королівської опери. У прогр. дві казки Уайльда з муз. Губая та Радная, 22,35 Циґ. музика, **Віде**нь (506,8) 20.25 Симф. концерт із участю скрипака Жака Тібо, **Рим** (420,8) 20.35 „Сибір" оп. Джордана, **Ляйпціґ** (382,2) 20.45 Розр. концерт, **Кельн** (455,9) 20.45 Радіодзеркало, вес. авд., 22.30 Легка й танк. музика, **Кошиці** (259,1) 21.45 Орх. твори Шостаковича.

Четвер, 27. лютого 1636.

Мінхен (405,4) 12 Концерт орх., 18.00 Популярний концерт, 20.10 Великий веселий вечір, **Відень** (506,8) 12.00 Концерт симф. орх., концерт, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика з усього світа, 16.00 Муз. пополудне, 18.00 Солісти, 19.00 Легка музика, 22.30 Танк. музика, **Берлін** (356,7) 14.15 Опереткові мельодії, 17.00 Сучасна музика. 20.50 Розр. концерт, 22.30 Танк. музика, **Прага** (470,2) 15.00 Форт. ресітaль, 17.15 з віольончеля, 19.50 Популярна музика, 25.15 Джез, **Будапешт** (546,5) 17.30 Джезова музика, 18.30 Циганська музика, 20.00 Лістів фестіваль, 22.15 Скрипка, **Мінхен** (405,4) 18.00 Популярний концерт, 20.10 Веселий вечір, **Міляно** (368,6) 20.35 „Арабеля" оп. Р. Штравса, **Рим** (420,8) 20.35 Солісти, 21.50 Вок. концерт, **Париж** (1648) 22.45 Симф. концерт.

Львівське радіо.

Середа, 26. лютого 1936.

6.30 Раннішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Авдиція для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Обовязки господині дому, 12.30 Концерт орх., 13.25 Хвилина домашнього господарства, 13.30 Концерт бажань, 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Легка музика з гр. пл., 16.00 Гутірка Майстерклепки з Липиглиною: „Льокомотива із скриньочок від сірників" гутірка для ст. дітей, 16.20 Спів. ресітaль Тамари Правдзіц-Ляймановоі, 16.45 Гутірка музика зі слухачем радія, 17.00 Чи варто вірити в поступ? 17.20 Для знавців — гр. пл., 17.50 Про книжку Сокольніцького „Чотирнацять літ", 18.00 Камер. концерт, 18.30 **„Жеромський та Україна" літер. нарис ред. Мих. Рудницького,** 18.45 Веніяміно Джіґлі— гр. пл., 19.00 Фейл.: Фр. Ліст грає у Львові, 19.20 Реклямовий концерт, 19.35, 19.40 Спортові вістки, 19.50 Актуальний репортаж, 20.00 Фантастичний світ у музиці — гр. пл., 20.45 Вечірній денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Творчість Фр. Шопена (фортепіян, спів), 21.40 У воріт вічности — ред. поезії, 21.55 Актуальна господарська гутірка, 22.05 Концерт із циклю: Смичкові квартети Й. Гайдна, 22.40 Сальон. музика, орх.

Четвер, 27. лютого 1936.

6.30 Ран. авд., 6.50, 7.30 Муз., 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Авдиція для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Музичний поранок для молоді нар. шкіл, 13.00 Нар. мельодії з гр. пл., 12.25 Домашнє господарство, 13.30 При чорній каві — з гр. пл., 15.15 Експорт. 15.20 Біржа, 15.30 Форт. транскрипції Фр. Ліста з гр. пл., 16.00 Гутірка Старого Доктора, 16.15 Твори на гавайську гітару та вібрафон, 16.45 Концерт хору, 17.00 Ювилей сірника, 17.15 Легка музика з гр. пл., 17.50 Актуальна господарська гутірка, 18.00 Форт. ресітaль, 18.30 Про відбір далеких станцій — техн. гутірка, 18.50 Туристичний інформатор, 18.45 Легка музика з гр. пл., 19.00 Гуцульський музей у Жабю, 19.20 Рекляновий концерт, 19,35, 19.40 Спортові вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Опереткова музика, орх., 20.50 Вечірній денник, 21.00 Театр Уяви в чужих: авд. Ерн. Иоганзена „Гальо! Тут бриґада! 21.45 Пісні відспіває Бандровська-Турська в супр. фортепіяну, 22.19 Симф. концерт, орх., 23.15 На добраніч, гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.22—5.24.

Нім. марка 1·45—1·55, фр. франки 34.90 35·10, шв. франки 172.50—173·25, фунти стерлінги 26·15—26·30, австр. шілінґи 99·00—101.00, чеські кор. 19.50—20.00, рум. леї 26.00—28.00, італ. ліри 32.00—35.00.

Золото: Долари 9.02—9.06, Рублі 4.75—4·85, Фр. франки 34.50—35·00, Корони 36·40—37·00, Дукати 83.00—83.80; 1 грам золота 5.93.

Срібло: Корони 0.25, Рублі 1.30, Фльорени 0.70; 1 гр. срібла 7—8 сот.

Збіже.

Ціни льоко Львів	від до
Пшениця одн.	18.75—19.00
Пшениця зб.	18.25—18.50
Жито одн.	12.25—12.50
Жито зб.	12.00—12.25
Овес Станд. I.	13.75—14.25
Овес Станд. I а	13.25—13.75
Овес Станд. II	13.25—13.75
Овес Станд. II а	12.75—13.00

Мука пшенична піднеслася на 50 сот. на 100 кг.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 25-го лютого ц. р. кооператива платив за: льоко Львів:

1 кг. масла десерового бльокового без опакування	2·70 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.74·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по	2·75 „
1 л. молока від 11. I. 1936	0·15 „
1 л. сметани	0·75 „
1 к. яєць	3·30 „

Тенденція на масло, молоко, сметану та яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 25. II. п. р. платить своїм достачцям за 1 кг живої ваги птиці, льоко подвіря птахорізні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Кури мол. товсті без остріг I. кл.	1·00 зол.
Кури товсті з острогами I. кл.	0.95 „
Індики товсті I. кл.	1.00 „
Індички товсті I. кл.	1.10 „
Пантарки товсті I. кл.	1.20 „
Качки товщені I. кл.	1.10 „

Приймає кури, качки, індики й пантарки в необмеженій кількости.

Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових достачців.

Подяка.

В перші роковини смерти найдорожчого мужа і батька бл. п. о. Симеона Кульчицького, пароха Вощанець, дякуємо в память Духовенству, Приятелям, Знайомим, Установам і Громадянам парохії.

Почуваємося до обовязку подякувати Всім, що виявили стільки доказів прихильности для Покійного в перші роковини Його смерти.

Дякуємо Всечеснішому Духовенству рудецького деканату, яке не вважаючи на непогоду й утяжливу дорогу прибуло до Рудок, щоби взяти участь у Поминальному Богослуженні і спільно вознести щирі молитви перед Престіл Всевишнього за душу Покійного.

Дякуємо Управам народних установ, а саме Філії Т-ва „Просвіта", Сільського Господаря, Кружка „Р. Ш.", Районової Молочарні, Народнього Дому, Повітового Союзу Кооператив і Союзу Українок, що свідомі колишнього труду і праці тих установах подбали за те, щоби в міській церкві в Рудках відправилося Поминальне Богослуження. Дякуємо теж теперішньому завідателеві парохії Вощанці, який в дні 14. II. відправив Поминальне Богослуження і за його щирі молитви за душу Покійного.

Особливо дякуємо Всім громадянам і хорові парохії Вощанці, які теплим словом помянули память Покійного, уряджуючи 15. II. 1936 у місцевій читальні „Просвіти" академію в честь Покійного і тим вшанували память свого бувшого Душпастиря.

До глибини серця зворушив нас повний настрій того свята.

Всім, що згадали і вшанували память Покійного, нехай Господь нагородить, а від нас прийміть щире „Спасибіг".

1582 Жінка і діти.

МЕШКАННЯ

ДО ВИНАЙМУ 2 кімнати і кухня I. поверх, Велика кімната і мала в партері (на бюро або магазин), вул. Вірменська 3. 1580 1—1

КІМНАТА окрема, умебльована, простора, комфорт I. поверх, сонішна, з домашнім харчем дешево до винайму. Зголошення Бляхарська 6 в харчівні. 1—4

КУПНО - ПРОДАЖА

КОМФОРТОВУ камяницю при трамваю, вільну від такси і податків, солідної будови за 29.000, готівкою 18.000, решта банк продасть „Трансакція" Львів, Друґоша 1. 1576 1—1

РІЖНІ

СМАЧНІ, чисті і дешеві сніданки, обіди і вечері в харчівні Лисишинової, Бляхарська 6. 1581 1—1

ШУКАЮ спільника до ведення пансіону на літній сезон у гірській, кліматичній місцевости. Вклад 1.800 зол. Зголошення: Здрійник, Гребенів. 57

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.